

Közép-európai hármas királytalálkozó Visegrádon 1335-ben

Visegrád 1335. év novemberében hármas királytalálkozó helyszíne volt: I. (*Anjou*) Károly (*Károly Róbert*) magyar király (1307-1342) Közép-Európa két jelentős uralkodóját, III. (Nagy) Kázmér lengyel királyt és Luxemburgi János cseh királyt fogadta palotájában. Az összejövetel célja a három ország közötti szövetségekötés, a Lengyelország és Csehország közötti, valamint a Lengyelország és a Német Lovagrend közötti területi vita békés rendezése, valamint gazdasági együttműködés kialakítása volt. Hosszas, hónapokig tartó előkészítő tárgyalások után, november 1-je körül érkeztek a külföldi uralkodók a magyar udvarba, ahol a lényegesebb dokumentumok aláírásáig, legalább egy hónapon át vendégeskedtek.

A találkozót hosszan tartó diplomáciai előkészület előzte meg. Csehország és Lengyelország háborús konfliktusa régóta fennállt, mert a cseh uralkodói család, a Luxemburgok igényt tartottak a lengyel trónra. A lengyel Piast-uralkodóház Sziléziát szerette volna visszazerezni, amelyet egykor a lengyelek birtokoltak, de a 14. század elejére a terület fejedelmeinek többsége a Luxemburgok vazallusává lett. Lengyelországot emellett a Német Lovagrenddel szembeni súlyos területi vita is gyengítette. A békefolyamat kiindulópontjának tekinthető, hogy a vitás lengyelországi területek hovatartozásának eldöntésére még 1334-ben a felek döntőbírákat választottak: III. Kázmér lengyel király sógora, I. Károly magyar király, a lovagrend pedig Luxemburgi János cseh király személyében. A visegrádi konferencia tehát a Magyarország közvetítésével majd két éve zajló cseh–lengyel és a lengyel–lovagrendi diplomáciai tárgyalások végét jelentette.

1335. november elejére az akkor negyvenhét éves I. Károly magyar király visegrádi udvarába hívta sógorát és szövetségesét, a huszonöt éves III. Kázmér lengyel királyt, és a harminckilenc esztendőes Luxemburgi János cseh királyt. Meghívta a cseh uralkodó fiát, a tizenkilenc éves Károly morva örgrófot (a későbbi IV. Károly császárt), a kíséretükben érkezett számos lengyel, sziléziai és német fejedelmet, valamint a Német Lovagrend képviselőit.

A több országot érintő, jó néhány éven át tartó diplomáciai események során sok hivatalos dokumentum keletkezett, melyeket egymásnak adtak át – ideiglenesen vagy örökbe – a tárgyaló felek. Magukból az oklevelekből derül ki, hogy I. Károly, mint közvetítő és kezes őrizte az iratokat az abban foglaltak teljesítéséig. A magyar fél példányai megsemmisültek a török megszállás idején a királyi levéltár pusztulásakor. Több oklevelet a cseh királyi levéltár őrzött meg, néhány pedig Boroszlóban (*Wrocław*) található. A konferencia ünnepi ülésére november 19-én, a házigazda I. Károly feleségének, Piast Erzsébetnek a névnapján kerülhetett sor, a legtöbb oklevelet ugyanis ekkor keltezték. Köztük a találkozó egyik legfontosabb dokumentumát, a cseh–lengyel békeszerződést is.

Az oklevelekben említett időpontok alapján november 1-jétől számíthatjuk a konferencia kezdetét. János király december 3-i levelében három héten át tartó tanácskozásról beszél, ami valószínűleg tovább tarthatott, mert november 26-ára keltezték a Német Lovagrend és Lengyelország békeszerződését, és ekkor még mind jelen voltak. November 22-i keltezéssel adták ki azt az oklevelet, amelyben Nagy Kázmér 20 000 cseh ezüst márka kifizetését vállalta a cseh királynak, amiért az a lengyel királyi címről lemondott.

A kongresszust megelőzően még szeptember 3-án megszületett a cseh–magyar szövetségi szerződés is, amely nyíltan az osztrák hercegek ellen irányult. Minden valószínűség szerint ezt követően a novemberi találkozón határozhatták el, hogy hamarosan hadat is indítanak ellenük. A következő év Ausztria elleni katonai eseményei alapján feltételezhető, hogy ezeket Visegrádon tervezték el.

Az 1336. január 6-án I. Károly király által Visegrádon kiadott rendelet részletesen szabályozza a Magyarország és Csehország közötti kereskedelmi utakat és vámfizetéseket. I. Károly és Luxemburgi János király Bécs árumegállító jogát kívánta kikerülni azzal, hogy a német területek és Magyarország közötti kereskedelmet másfelé irányítják. Buda és Brünn teljes árumegállító jogot kapott, a két város közötti útvonal főbb állomásai Esztergom, Nagyszombat és Holics voltak. A lengyel-orosz kereskedelem magyarországi központja Kassa lett. Ez az együttműködés olyan sikeresnek bizonyult, hogy a három királyság gazdasága virágkorát élte ebben a korban.

Források:

https://mnl.gov.hu/mnl/ol/hirek/a_visegradi_kiralytalalkozo_1335

<https://mki.gov.hu/hu/hirek-hu/evfortulok-hu/az-elso-visegradi-kiralytalalkozo>

Dümmerth Dezső: Az Anjou-ház nyomában, Corvina Kiadó, Budapest, 1982.